

Az élet minden mozzanatáról nyomtatványok tanuskodnak. Megszülettél: kiállították a születési bizonyítványt. Iskolába jártál, megházasodtál: mindről nyomtatvány-lapokra kiállított bizonyítványokat kaptál. Az életben nem történik semmi jelentős esemény nyomtatványok nélkül. (A Magyar Nemzeti Nyomtatványkiállításról.)

KOVÁCS ANDRÁS

Kovács Andrással a Műcsarnokban rendezett Nyomtatványkiállításon ismerkedtem meg. Ma már egyre nehezebben kötök ugyan ismeretsegeket, (ugylátszik elfáradtam és belenyugodtam abba, hogy az emberiségtől nem sok jót remélhetek), de ezt a Kovács Andrászt sose fogom elfelejteni. Pedig nem is érdekes ember. Szürke átlagfigura. Ezri vel mennek el mellettünk az ilyenfélék és észre se vesszük őket. *Ömellette meg kellett állni.*

Még be kell vallanom azt is, hogy ez a Kovács András *nem is él.*

Szegény, már meghalt, gondolhatja az olvasó.

Nem, nem halt meg. Nem ilyen egyszerű a dolog. Ez a Kovács András valójában *meg se született.*

Merő kitalálás egész valója, tiszta elméleti ravaszkodás hozta létre ezt a felejthetetlenül érdekes szürke átlagembert. A nyomtatványkiállítás ötletes rendezői szemléltető módon be akarták mutatni, hogy mi a szerepe az ember életében a nyom-

tatványnak. Ezért keltették jelképes életre Kovács Andrászt és összegyűjtötték mindazokat a nyomtatványokat, melyek egy élet menetét végigkísérik. Végigkísérik és tanúságot tesznek róla. Kovács András megszületik s azonnal odaszegődik mellé az első komoly és hivatalos nyomtatvány: a *születési bizonyítvány.* S ettől a perctől kezdve szinte minden órában dolga van az embernek a nyomtatvánnyal. A gratuláló sürgönyök mellett a nyomtatott reklámok serege érkezik a csecsemő szüleihez: a legjobb gumipelenkától kezdve a leghatásosabb gyermekhashajtóg mindenre nyomtatvány útján hívják fel a szülők figyelmét. Ha pesztonka kell Kovács Andrásnak, az ujság apróhirdetésének nyomtatott betűi fogják megszerezni számára azt is. A megvásárolt gyerekkocsit nyomtatványlapra kiállított számlával küldik haza. És így tovább.

Mielőtt Kovács Andrászt megismertem, már akkor is tudtam, hogy az ember életében óriási szerepe van

a nyomtatott betűnek. De csak ez az ismeretség mutatta meg nekem, hogy a nyomtatvány szerepe szinte egy percre se szűnik meg az életünkben. Lépésről lépésre végigkísér mindenütt. A kiállítás rendezői kiszámították, hogy „*az ujszülött tízéves koráig testsúlyban 25—30 kilót gyarapodik, de ugyaneddig szellemi fejlődéséhez már 150 kilogramm súlyu képes- és mesés-könyvet olvasott el.*”

Számomra eddig csak a könyv, meg az ujság jelentette a „nyomtatványt”. Ezen a kiállításon meg kellett tanulnom, hogy sokkal *hétköznapibb és fontosabb* nyomtatványok is vannak a könyveknél.

Hogy az ember mennyi könyvet fogyaszt el életében, az szellemi túrelmetlenségétől függ. A szám változó, kiszámíthatatlan. De hogy mennyi villamosjegyet használ, hány születési bizonyítványt kap, hány halotti levelet, az már kiszámítható pontos adat.

Vannak embertársaink, akik egyáltalában nem olvasnak könyveket. Detektívregényt se. Megtanultam, hogy az ilyen ember életében is milyen fontos szerepe van a nyomtatványnak. A Kovács András-kiállításon tanultam meg. Oda van állítva a földre zsákokba gyűjtve az a sok villamosjegy, amit egy élet alatt körülbelül, átlag elhasznál egy ember. Kicsit megdöbbenő ez a látvány. Eddig még sose gondoltam erre: én és a villamosjegy. Ha lemásználák a sok apró zsákocskát, kiderülne, hogy még az általam elhasznált villamosjegyek is többet nyomnak, mint jómagam!

Vagy ott van összegyűjtve a rengeteg cigaretta-doboz. Egy élet alatt ennyi cigarettát szívtál! Nézd meg és döbbenj meg! Itt csak a kis kartondobozokat látod, miket a nyomdaipar állított elő. De neked jogod van továbbfűzni a gondolatokat. A nyomdai munka kiállítását látod. De magát a sokféle apróságból összeszövődő életedet kell látnod e sok nyomtatvány mögött. Kovács Andrásal, ezzel a nem létező papíremberrel ismerkedtél meg, akit felejthetetlennek tartsz, holott nem is ismerkedtél meg senkivel, csak kicsit jobban beláttál saját életed aprólékos szövevényeibe egy olyan nagyító szemüvegen át, melyet még sohasem használtál. Itt, ez a kiállítás adta kezédbe.

Kicsit hitetlenkedve olvasom a kiállítás katalógusában: „Egy 60 évig élő ember 525.600 órányi életének egyhatodát, tehát átlagban napi négy órát tölt el nyomtatványok olvasása, használata közben. A nyomtatványok ébrenlétének egynegyedét foglalják le maguknak. Nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy az embernek a levegő és az alvás után elsősorban nyomtatványra van szüksége. A táplálkozással jóval kevesebb időt tölt el...” Kicsit hihetetlennek hangzik, de biztosan így igaz.

Már csak ezért az egy tanulságért is érdemes volt megnézni ezt a kiállítást. (Pedig milyen kis része csak a Kovács András szobája a nagyszépen rendezett Nyomtatványkiállításnak, mely érdekes faliképeken bemutatta az írás és a könyv történetét a betű születésétől, az ősember barlangja falába karcolt kép-jelek primitív ákombákomaitól egész a fényszedőgép modern csodájáig! S emellett bemutatta az egész magyar könyv- és nyomdakultúra hatalmas életét.)

Egy dolgot azonban hiányoltam a K. A. szobában. Elfelejtették a kitűnő rendezők kikalkulálni, hogy mennyi pénzt használt, fogyasztott Kovács András szürkén szimbolikus élete folyamán. Elfelejtették a 10—20—100 pengősöket is szép kötegekben odaállítani a szivarosdobozok, villamosjegyek kötegei mellé.

Pedig hát — ugyebár — a pénz is nyomtatvány! A szimbolikus Kovács Andrásnak se aranyrudakban adták ki a havi fizetését!

SZ. P.

Ennyi villamosjegyet használsz el egy élet alatt!

Az elhasznált cigarettadobozok.
Alsó kép: A halál okmányai, nyomtatványai.

